

Indledning.

Jeg har lovet at fortælle lidt om de dage omkring nytår 1978/79, hvor den værste snestorm i mange år rasede over hele landet. Det er nogle dage, vi aldrig glemmer. Mange af oplevelserne står printet meget stærkt i vores hukommelse, og da jeg nu skulle samle lidt op på det, kom der mange minder op til overfladen.

Det hele begyndte fredag aften d. 29. december.

Det sneede og stormede, men vi stred os igennem til Bavnestræde, hvor vi skulle besøge Karen Margrethes søster og svoger, Lene og Mogens Vejbæk. Vi sad og hyggede os, da der kom en forespørgsel om, om vi kunne hjælpe.

Politiet i Køge havde alarmeret pedellen på skolen, Poul Andersen. Det var ham, der sendte bud efter os. Det så i begyndelsen ud til, at vi bare kunne fordele de få mennesker, der var kommet til hallen imellem os, men i løbet af aftenen og natten, da politi og civilforsvar havde hentet fastkørte og forkomne på motorvejen voksede antallet. Det var næsten alle sammen udlændinge – mange forholdsvis yngre på vej hjem fra juleferie. Der var dog også folk fra bl.a. Haslev. De kom dog hjem allerede dagen efter.

Vi fik sendt bud til kolleger og naboer om at komme og hjælpe. Civilforsvaret kom med madrasser og meget hurtigt blev der etableret en kommandocentral, hvor politiet bl.a. Knud Larsen og Jørn Farø og jeg eller andre frivillige sad. Vi skrev navne op på alle dem, der kom. Vi noterede også deres bilnumre, som jo stod derude i sneen rundt omkring. Vi talte med hver enkelt om deres situation.

Og der var mange bekymringer. En dreng var kommet væk fra sin far, og et helt døgn vidste vi ikke, hvor faderen var. Senere fandt man ud af, at han befandt sig på Axelked Motel.

Wilde: Benedt Jensen, Palle

Mange var forkomne af mange timers kulde i fastkørte biler og angst for, hvad der skulle ske dem.

Mange af de frivillige gik i gang med at brygge kaffe, og man hentede hjemmefra alt det spiselige, man kunne fremskaffe, som man så delte ud til de strandede.

Mange måtte ringe til deres pårørende og fortælle om situationen. Telefonen glødede. Det var vist før mobilen. De var dog lettede over, at nogle tog imod dem og gav dem husly. Her skulle de ikke, som andre steder betale penge for at få en plads!

Ofte var situationen meget kaotisk, men mange problemer løste sig, på forunderlig vis. Et tysk ægtepar fra München var havnet i Dalby. Manden led af en meget alvorlig tarmsygdom. Medicinen var sluppet op og kunne kun fås hjemme i München. Konen ville flyve ned og få den og blev transporteret til København, men lufthavnen var lukket. Hun ringede til Dalbyhallen og hendes mand blev ved politiets indsats transporteret til Københavns politigård. Vi hørte desværre aldrig, hvad der siden skete.

To ægtepar var på vej hjem fra ferie i Sverige. Kvinderne kørte i en bil og mændene i en anden. P.gr.a uvejret kom de væk fra hinanden på vejen og kvinderne havnede i Dalby, men anede intet om deres mænd. I 2 dage levede de i uvished, før politiet kunne hjælpe dem med at få telefonkontakt. Sådan var der mange skæbner i de dage.

Selv havde vi et ægtepar boende fra Tyskland. Da vi så deres trætte ansigter og angst for, hvad der skulle ske dem, bestemte vi os for at tilbyde dem husly hos os. Manden led af sukkersyge og skulle have megen ro. De var dybt taknemlige og de kunne så være hjemme hos vore børn, når vi ikke selv var der. Det, at de kom i vores hus har betydet et 30-årigt langt og trofast venskab. Mange vil kunne fortælle lignende hændelser

I kommandocentralen aftalte vi, hvad der skulle ske de næste dage. Noget af det første var, at vi bad kommunen komme og gøre toiletter rene. Håndkælder skulle skaffes og vi bestemte, at der allerede næste morgen skulle gøres rent i salen. Det var meget vigtigt, at vi undgik sygdomme.

Mange havde jo ikke andet med, end det de stod og gik i. Bagagen var jo ude i bilerne under sneen på motorvejen.

Det hele var kaotisk, og natten igennem gik jeg, som jeg gjorde det hver eneste aften fra madras til madras og talte med vore gæster om deres evt. problemer. Alt imens kom nye til.

Hvad skulle vi gøre med forplejningen?

Kommunen havde straks fortalt os, at afviklingen af denne indsats skulle være uden udgift for kommunen! Vi var rigtig vrede og gale og fik da også gennemtrumfet, at kommunen sørgede for morgenmaden.

Brødet blev bestilt hos Kongstedbageren, men det var fuldstændig umuligt at få det afhentet. Ikke engang bæltetøj kunne klare turen, så på et meget tidligt tidspunkt – det var allerede fredag nat - fik vi fat i Henning Høj hjemme på adressen, og vi fik lov til meget tidligt næste morgen flere timer før butikken ellers åbnede at komme og købe ind til morgenmad osv. Vi vil aldrig glemme den hjælp, han på den måde ydede vores gæster.

Men forsyningerne var knappe. Der var efterhånden ikke mange varer på hylderne og der kunne ikke komme varer hjem p.gr.a. vejret, så det så rigtig sort ud - ikke blot for os, men for hele Dalby. Nå, men vi kunne da købe mel og gær osv. og så kunne vi da selv bage i skolekøkkenet. Lørdag formiddag gik det løs. Der blev bagt brød i lange baner. Frivillige kom og slog brød op og mange af de indesneede hjalp. Der skulle jo også meget til at mætte de mange munde.

Men hvad med middagsmad? Jeg husker, jeg ringede til Irmagrillen og satte dem ind i situationen, og vi blev hurtigt enige om, at dette måtte vi løse i fællesskab. Det blev til millionbøf i mængder. Nogle kunne gå derned og spise, resten fik den op på skolen i store beholdere.

Jeg ringede til elektrikerens om at komme med et meget langt kabel, så vi kunne sætte skolens TV ned i kælderen, så man kunne fordrive ventetiden med at se TV. Mange har senere undret sig over, hvad skolen skulle bruge et så langt kabel til.

Vi fandt forskellige spil, og vi satte gymnastikredskaber op i gymnastiksalen, så børnene og de unge kunne fordrive tiden her.

Vi lavede konkurrencer og noget af det sjoveste var, da vi en aften arrangerede en håndboldkamp mellem Dalby og katastrofe, som vi kaldte holdet, der var sammensat af vore gæster. Det rygtedes rundt i lokalområdet, at en sådan kamp skulle spilles og mange af vore unge mennesker mødte op til en skæg aften. Kampen endte desværre for gæsterne med 55-22 til Dalby

Allerede lørdag var jeg i forbindelse med Grethe Kliving på Regionalradioen. Det var helt fantastisk glæde vi havde af Regionalen i de dage. Jeg fortalte om, hvordan det gik osv. og appellerede til landmænd og andre om at komme med ting, bl.a. mælk og æg, som de kunne undvære og jo alligevel ikke kunne komme af med. Der var en sand folkevandring til skolen med ting, som folk ville hjælpe med. Mælk fra Høsten, frugt fra Piberhus, æbler fra Jenstrup og meget meget mere - ja, det var utroligt. Vi husker en dame, der kom med en lille skål fedt.

Der blev lavet oceaner æblekager med flødeskum, der blev serveret frugt og andet. I køkkenet havde man travlt.

Nytårsaftensdag så det endnu værre ud med vejret. Der var slet ingen muligheder for at komme af sted- tværtimod kom der hele tiden nye strandede til. Vi kom op på 250 -300 i løbet af søndagen. Igen greb vi til regionalradioen. Der måtte være mange i lokalområdet, der skulle have været til nytårsaften et sted, men de kunne jo ikke komme af sted. Andre skulle have haft gæster – dette var jo også umuligt, så budskabet i regionalradioen denne gang var, at alle, der havde lyst og mulighed derfor, kunne afhente nogle af vore gæster og give dem en god nytårsaften.

Der kom 132 henvendelser, men p.gr. af vejrforholdene kunne vi kun bruge de 50, nemlig dem, der boede nærmest skolen. Der var jo totalt udgangsforbud!

Det var en mærkelig dag. Mange var rigtig kede af det. Men i de hjem, hvor man fik uventede gæster opstod der mange gode venskaber, hvoraf mange holder endnu. Der er sikkert mange, der kunne fortælle om en speciel nytårsaften.

I kommandocentralen bestemte vi, at alle skulle gøre lidt mere ud af rengøringen denne dag. Hvis det var muligt, kunne man jo også vaske sit hår, skifte tøj kunne kun de færreste, da tøjet lå i bilerne. I vore efterhånden trætte hoveder for tankerne rundt. Hvad skulle vi dog lave nytårsaften.

Som sagt var vi hele tiden i forbindelse med Regionalen, som var os til stor gavn. Vi sendte hilsner til dem, der var kommet i ”private hænder” og det var virkelig et godt samarbejde især med Grete Kliving, som var fantastisk hjælpsom. Mange har jo hørt udsendelserne - og det havde man åbenbart også i København, for nytårsaftensdag om formiddagen blev vi ringet op fra Hovedbanens Restaurant, at de ville give os 600 stykker smørrebrød gratis.

Vi var jublende glade, men fortalte ingenting til vore gæster. Det skulle være en overraskelse. Vi aftalte blot, at vi om aftenen sammen skulle hjælpe hinanden med at få en god Nytårsaften.

Nerverne sad selvfølgelig lidt yderligt på sådan en dag. Mange græd og andre resignerede bare, men alle var taknemlige over, at de trods alt havde et sted at være.

Men hvordan skulle vi nu få fat i alle de lækkerier? Al trafik var jo indstillet. Af og til kunne et tog forcere sneen, og meningen var så, at smørrebrødet skulle med et tog til Køge og at et bæltekøretøj skulle sørge for resten af rejsen.

Men lidt uden for Roskilde ville toget ikke længere! Det var kørt uhjælpeligt fast. Vi hørte, at 15 frivillige DSB folk havde skovlet toget fri, så det kunne komme videre til Køge med den gode last. I Køge var det via radioen rygtedes det med maden og toget, så en bagermester supplerede med franskbrød, massevis af wienerbrød og gode basser. Men vejen fra Køge til Dalby er lang i en sådan situation. Hovedvejen kunne ikke passeres, så bæltekøretøjet måtte køre over Hårlev og den vej, og det gik nogenlunde, indtil man nåede Druestrup Friskole, så kunne det ikke mere. Bæltekøretøjet sad fast i snemasserne!

I kan bare tro, det er en speciel oplevelse at sidde med 200 indesneede en nytårsaften og maden er 1 kilometer borte og måske ikke til at få fat i!

Knud Larsen var aldrig rådvild! Han fik på en eller anden måde fat i et par slæder, og så startede en konvoj af frivillige og gæster med ham selv i spidsen i retning af Friskolen. Det skete tit på turen, at en af mændene forsvandt. Det var bare, fordi man gik oven på fastkørte biler og gled ned langs for - eller bagrude.

Man nåede endelig derud og efter en lang og streng tur var mad og basser i hus. Og mange historier og grin fik vi bagefter om den tur. En del af godset afleverede vi på Bregnen, som også havde indesneede gæster. Også de manglede mad.

Fra morgenstunden havde vi bestemt, at der skulle udstedes alkoholforbud på denne dag, ligesom affyring af nytårskrudt ikke var tilladt. Vi kunne lige forestille os, hvordan det kunne blive, hvis man ikke havde et sådant, og det blev overholdt af alle! Kl. 20.30 havde vi dækket fine borde, brygget masser af kaffe og te, og vi kunne fejre nytår. Der var naturligvis en helt speciel stemning. Vi var som en stor familie. De fine madder, wienerbrød osv. øgede stemningen betydeligt. Hvordan kunne det lade sig gøre med alt det? Vore gæster var taknemlige viste al deres glæde og taknemlighed over for os for hjælpen, og vi var glade for at kunne hjælpe.

Et selvbestaltet orkester med bl.a. Lille Jørgen fra Blue Boys, lærerne Villy Andersen og Jørgen Mølgaard, politibetjent Jørn Farø, samt en af de mange frivillige hjælpere Jørgen Sølund spillede, sangbøgerne kom frem, så aftenen gik med musik og sang, og hvor var det morsomt, at høre de mange forskellige tungemål. Nogle af gæsterne sang solo, andre lavede små sangkor. Den aften vil ingen af os nogensinde glemme. Kl. 24.00 stod vi op på stolene, og sådan ønskede vi hinanden et godt nytår. Der var ikke mange tørre øjne den aften!

En lidt pudsig oplevelse fra nytårsaftensdag skal I da også have: ved 19-tiden nytårsaften kom 9 unge fra Hørsholm. De havde sat sig for, at de skulle til fest på Gefion i Fakse Ladeplads. Hele dagen havde de gjort sig klar. Fine habitter, lange kjoler og små sko. De vidste, at vejene var lukket, men ikke for dem og slet ikke nytårsaften!!

De havde haft en meget slem tur, indtil de altså heller ikke kunne komme længere sydpå. De måtte kapitulere og lade deres lille bus stå i driverne. Stærkt forkomne og skuffede over udsigten til ikke at skulle fejre nytår i Fakse Ladeplads dukkede de op i hallen ledsaget af et par politifolk.

De var uforskammede og kunne slet ikke forstå, at vi ikke kunne tilbyde dem et værelse, men at de kunne få madrasser og bo i hallen som alle andre. Tænk, at ligge her mellem alle de fremmede mennesker og endda hunde! Det kunne ikke passe.

De var nogle af de allerførste, der blev sendt hjem, da det kunne lade sig gøre! De skulle jo også nordpå.

Både nytårsaftensdag og mandag kom der flere nye til.

Tirsdag d.2. januar kom der en lille lysning i situationen. Nogle, der ikke skulle sydpå fik lov at rejse, men kun, hvis de fik politiets tilladelse. Men der kom hele tiden nye til.

Bl.a. kom en forkommen græsk familie til hallen. Da sønnen på 11 år ved et uheld faldt ned fra et gymnastikredskab og ikke kunne få vejret, kollapsede moderen, og der blev sendt bud efter en ambulance, som bragte hele familien til Fakse Sygehus. Jeg var med på den køretur. Vejen var netop åbnet, så en ambulance kunne køre. Den kørte som igennem en stor snehule. Man kunne intet se til siderne, så meget sne havde han måttet rydde. Turen tog lang tid, men da vi ankom til sygehuset, blev vi modtaget af både læger og sygeplejersker. Græsk forstod ingen, men resultatet blev efter en del parlamentering, at familien fik lov at blive på sygehuset resten af tiden, til de kunne køre videre. De havde haft det rigtig godt og var meget taknemlige.

Jeg kom da også på en eller måde tilbage til hallen, hvor orkestret var i gang med at underholde. Ekstrabladet havde været på besøg, mens jeg var væk. De ville se, hvad der skete her. Måske kunne der blive nogle ting at klandre os for i avisen næste dag.

2009/5

M155

Hurtigt fik man skjult, at man bl.a.tog mælken direkte fra en mælkejunge, at æggene ikke var datomærkede, og således kunne der sikkert have været stof til mange ting næste dag i avisen, men hjælperne i køkkenet var kvikke og serverede kaffe for journalisten og fortalte om alt det gode, der skete. Bagefter kom der en flot omtale af vores hjælpeaktion i avisen!

I løbet af dagen lykkedes det for politi og redningskorps at få nogle af sted. Hver afsked blev til en gribende scene. Taknemlighed for at være blevet hjulpet og glæden ved at kunne hjælpe var stor. Tårerne var mange og havde ofte frit løb i de dage

Tirsdag fik vi indbydelse fra Fakse Bryggeri. Hvis det var muligt for os at komme af sted, så ville de gerne lave en rundvisning for alle vore gæster onsdag eftermiddag. Det var virkelig pænt af bryggeriet.

Hele tiden var vi i forbindelse med omverdenen. Pludselig om lød meldingen på, at de, der skulle til Tyskland skulle gøre sig klar. Der ville måske blive mulighed for at komme af sted og måske var det kun en pause i vintervejret, så man skulle udnytte denne mulighed.

De nu sidste 165 "indespærrede" kunne slippes ud af isolationen.

Ved middagstid kørte en kortege på 52 biler med Knud Larsen i spidsen over Næstved og Vordingborg til Gedser. Det var en meget slem tur med mange ufrivillige ophold, men der skete ingen uheld undervejs, og det var en meget glad, men også meget træt Knud Larsen, der 6-7 timer efter at have forladt Dalby kunne ringe tilbage og fortælle, at han havde sendt den sidste bil om bord på færgen til Tyskland.

Samme eftermiddag blev hovedvejen v. Tappernøje også åbnet for trafik, så hovedfærdselsårerne sydpå var nu igen til at forcere med stor forsigtighed. Men besøget på Fakse bryggeri blev altså ikke til noget.

Kommunen.

Snemasserne og de problemer det gav, var slemt, men også kampen med kommunen kunne give os grå hår i hovedet. Der skulle mobiliseres mange gode kræfter for at få åbnet låget til kommunekassen. Pludselig blev vi forhandlingspart over for kommunen. En del af vore gæster havde penge, så de kunne betale for det, de spiste og drak, andre havde ikke regnet med at skulle bruge flere penge på den juleferie. Det var vist ikke almindeligt dengang at have betalingskort, og i banken kunne man ikke komme. Gæsterne havde i hvert fald ingen danske penge. I brugsen var de dog flinke til at hjælpe med veksling.

Vi fik besked på at skrive navne op på dem, der fik noget, så man efterfølgende kunne sende en regning!! Det prøvede vi et par dage, men så opgav vi. Vi sagde til kommunen, at skulle der kræves penge op, så måtte de selv komme og gøre det. Vi havde rigeligt at se til.

Mandag formiddag kom så et par fra kommunen og slog sig ned og overtog det med pengene. De kunne godt se det umulige i opgaven og borgmesteren bestemte, at de, der ingen penge havde, fik gratis mad af kommunen. Det er der mulighed for i lovgivningen, når det drejer sig om katastrofesituationer. Serveringen i hallen blev aflyst og man gik ned på cafeteriet og spiste.

Da alle havde forladt hallen og alle de frivillige også kunne komme hjem, blev jeg indkaldt til et møde med borgmesteren og kommunaldirektøren. Det foregik i det interimistiske lokale ved biblioteket p.gr.a. rådhusets brand. Vi talte om dagene og borgmesteren takkede for veludført arbejde. Kommunen havde allerede fået megen god reklame for vores måde at hjælpe på.

I grunden ville han gerne på kommunens vegne give os en lille ting som erindring. Da jeg spurgte ham, hvad han havde tænkt sig, svarede han – et askebæger!

Nej tak, sagde jeg og foreslog – efter en meget pludselig indskydelse! - at de inviterede os alle sammen på Terslev Kro – og gerne allerede om fredagen. Vi havde brugt mange dage og nætter og også nytårsaften på vore gæster, så nu mente jeg, det var rimeligt, at vi fik en nytårsaften som tak. Det er utroligt, at jeg turde foreslå det!

Borgmesteren tænkte sig lidt om, så op på mig og sagde så, at det i grunden var en hel god ide! Vi ringede til Terslev med det samme. Aftenen var fri. Vi lavede en indbydelse, som blev delt ud samme dag. Jeg skulle tage mig af den sag, for jeg vidste, hvem der skulle med!

Det var vigtigt, at det blev lige nu, inden vi alle gik rundt og fortalte, at den og den lavede det og det og den gjorde sådan og sådan under aktionen.

Der kom en bus og afhentede os på skolen. Jeg mente ikke, det var rimeligt at så mange trætte mennesker skulle færdes på vejene, så vi fik også en bus! Vi ville også gerne have et glas vin til maden!! Alle frivillige og deres ægtefæller, samt repræsentanter fra kommunen deltog. Vi var ca. 35 og vi havde en pragtfuld aften med 3 retter mad, vin, kaffe, likør og cognac. Der blev holdt taler og udvekslet historier om oplevelserne med gæsterne. Inden vi kørte hjem var der arrangeret et flot festfyrværkeri. Det var en dejlig tak. På den måde fik vi alle det samme, hvad enten man havde gjort det ene eller andet.

Havde vi vidst, hvad vi skulle klare den dag, de mange gæster ankom til skolen, havde vi nok ikke sagt ja, men alt som opgaven voksede, fik vi flere kræfter. Vi havde et fantastisk godt sammenhold. Kræfterne slog til, men hvor var vi trætte bagefter.

P.gr. af alt det, jeg har fortalt, blev skolegangen aflyst i den første uge efter nytår. Da vi så skulle i skole, var et vandrør sprængt, og der var ingen varme, så ferien blev yderligere forlænget.

Og da sneen kom væltende igen i februar gav det igen ekstraferie til børnene, men det er en ekstra historie.